

አሕተምቲ ንፍልስጤም መግለጺ ድጋፍ

3 ሕዳር 2023

ንአሕተምቲ ከምኡውን ንኣብ መላእ ዓለም ዝርከቡ ሰራሕተኛታት ኢንዱስትሪ ሕትመት ኮይኖም ኣብ ጎኒ ፍትሒ፡ ናጽነት ሓሳባትካ ምግላጽ ከምኡውን ሓይሊ ጽሑፍ ቃል ደው ዝብሉ ነዚ ደብዳቤ ክፍርመን ንዓለምለኸኛ ናይ ድጋፍ ምትእኻኻብ ኣሕተምቲ ንፍልስጤም ክጽንበሩን ንዕድም።

ንትብዓት፡ ፈጠራውነት፡ ተቃዋምነት ፍልስጤማውያን ከምኡውን ንዕመቕ ፍቅሪ ታሪኽዊ መሬቶምን ንከይድምሰሱ ወይ ድምጻም ንከይዕበስ ኣንጻር እስራኤል ትፍጽሞ ዘላ ዘስካሕክሕ ጎንጽ ምጽናት ዓሌት ንዘካይድም እምቢታ ክብሪ ንገልጽ። ኣንጻር ዘስደምም ምትሕብባር ናይ ምዕራባውያን ማዕከናት ዜናን ባህላዊ ትካላትን ብልዑል ፍጥነት ዝተኣኸኸቡ፡ ብቀጻሊ ዝጽሕፉ፡ ድምጻም ዘስምዑ፡ ዝዝምሩ፡ ኣንጻር ሓሳት ዝቃለሱን ከምኡውን ናይ ደገፍ ኮሚኒቲታት ኣብ ዝተፈላልዩ ማዕከናት ሶሽያል ሚዲያ ይኹን ኣብ ጎደናታት መላእ ዓለም ዝፈጥሩ ዘለዉ ኣካላትን ድምጽታትን ዘንቀልዎ ተሰፋ ንሰንቅ።

ዝሓለፈ ወርሒ እስራኤል ብመልክዕ ሓባራዊ መቅደዕቲ ክልኩል ፎስፈረስ ከምኡውን ዘይልሙድ ሓድሽ ኣጽዋር ተጠቂማ ብመንግስታት ሕ.መ.አ፡ ካናዳ፡ ብሪታንያ፡ ፈረንሳይ፡ ጀርመን፡ ኤውሮጳን ኣውስትራልያን ተደጊፉ ኣብ ልዕሊ ቆዛ ቀጻሊ ደብዳቤ ከተካይድ ተዓዚብና። 1.1 ሚልዮን ፍልስጤማውያን ካብ ኣብ ሰሜን ዝርከብ ዝወጹም ተፈናቂሎም ከይኣክል ዘስካሕክሕ ዕንወት ሆስፒታላትን መጽሊሊ ማእከላትን ከም ቤት ትምህርታት፡ መዓስከር ስደተኛታት፡ ቤተ ክርስትያናትን መሳጊድን ኣብ ደቡብ ቆዛ ክወርዶም ርኢና። ኣብዚ ሕጂ እስራኤል ኣጋር ወራር እተካይደሉ ዘላ እዋን፡ 2.3 ሚልዮን ህዝቢ 50 ሚሊታዊት ካብዚኣም ህጻናት ዝኹኑ ብጭካነ መሰረታዊ ቀረባት ከም መጽሊሊ፡ መግቢ፡ ማይ፡ ነዳዲን ኣሌክትሪክን ክኸልከሉ ንዕዘብ ኣለና። ከሳብ ሕጂ ልዕሊ 9000 ፍልስጤማውያን ካብዚኣም ብናክባ 1948 ናብ ቆዛ ዝተፈናቀሉ ምሉእ ወለዶ ስድራቤታት ዝርከብዎም ተቀቲሎም ኣለው። ብተወሳኺ ምስ ክጽወር ዘይከኣል ጓሂ እስራኤል 3500 ቆልዑ ክትቀትል ርኢና። ከም ራዝ ሲግል፡ የሁዳዊ ምሁር ሆሎኮስትን ህልቂትን ዝገለጸ ‘መጥቃዕቲ ምጽናት ዓሌት እስራኤል ኣብ ልዕሊ ቆዛ ኣዘዩ ርኡይ፡ ግሁድ፡ ሕፍረት ዘይብሉን እዩ’። እስራኤልን ሓያላን ሃገራት ምዕራብን ተቃውሞ ንምቅሃም ከምኡውን ነቀይቀይ ዝብል ዘሎ ቁጽጽሮም ንምውሓስ ኣጽዒቆም ይፍትኑ ኣለው። ካብ ጥቅምቲ 7, 2023 ጀሚሩ ኣብ መላእ ዓውዲ ሜዲያን ሕትመትን ግብረመልሲ ኣፍካ ከፊትካ ምዝራብ ኣዘዩ ተሪርን ዘየናሕሲን ኮይኑ ይርከብ። ብመቅተልቲ ብደርዘናት ዝቁጽሩ ጋዜጤኛታት ቆዛ ከም ሙሓመድ ፋይዝ ኣቡ መጠር፡ ሰዒድ ኣጠቂል፡ ሙሓመድ ሱብሕ፡ ሂሻም ኣልንወጅሓ፡ ሙሓመድ ኣሳልሒ፡ ሙሓመድ ጃርቁን፡ ኣሕመድ ሺሃብ፡ ሓሳም ሙባረክ፡ ሙሓመድ ባዕሉሽ፡ ዒሳም ባሃር፡ ሰላም ሚማ፡ ኣሳድ ሸምለኽ፡ ኢብራሂም ሙሓመድ ላፊ፡ ሽለል ኣቡ ዓዝራ፡ ሰሚሕ ኣናዲ፡ ዓብዱልሃዲ ሓቢብ፡ ዩሱፍ ማህር ደዋስ፡ ናሽዲ ኣሰራጅ ኣውያትና ነስምዕ።

ከም ኣብ ስራሕ ባህሊ ንጥፍ መጠን ንቃላትን ቋንቋን ብፍሉይ ነተኩር። ነዚ ዝካየድ ዘሎ ህልቂት፡ እስራኤላውያን መራሕቲ ዝኣሉ ወተሃደራዊ ሓይሊ፡ ኣብ ሲቪላዊ ህዝቢ ቆዛ ዘካይድም መጥቃዕቲ ንምምኽናይ ከም ‘ደቂስብ እንስሳ’ ዝኣመሰሉ ኣጽዋውዓ እንዳተጠቀሙ ከም ዝኸፈትዎ ነስተብህል። ከምዚ ዓየነት ሰብኣውነት ዝገፍፍ ኣጽዋውዓ ካብ ንባዕሎም ብተመሳሳሊ ህልቂት ዝሓለፉ ህዝቢ ክንሰምዕ የሰንብደና። እዚ ቋንቋ ህልቂትን ምድምሳስን ንኣብ ጽዮናዊ (ከምኡውን ክርስትያናዊ) ሚጦሎግ ዝሰረተ ‘መሬት ብዘይ ህዝቢ ንህዝቢ ብዘይ መሬት’ ብመግዛእታዊት ብሪታንያ ቅድሚ 106 ዓመት ሕዳር 2, 1917 ኣብ ግብሪ ዝወዓለ ኣዋጅ ባልፉር የዘኻኸረና።

እዚ ታሪኽ ልዕልና ጸዓዱ፡ መግዛእቲ፡ ከምኡውን ርኢሰማላዊ ናይ ምድምሳስ፡ ምግባት፡ ምቁጽጻርን ኣሰራርሓ ኣብዚ ግዜ ወላውን ኣብቲ ብርኽ ዝበለ ዓለም ሰነጥብብን ባህልን ከይተረፈ ተንጸባሪቁ ይርከብ። ካብ ምርኢት መጻሕፍቲ ፍራንክፈርት/ናይ ሊትፕሮም ንፍልስጤምያዊት ጸሕፊት ኣዳንያ ሺብሊ ዝግብኣ ናይ ክብሪ ሽልማት ምሃብ ምቁጣብ (ልዕሊ 1000 ዝኹኑ ፍሉጣት ጸሓፍቲ ናይ ተቃውሞ ደብዳቤ ከም ዝፈረሙ ይፍለጥ) ጀሚርካ ከሳብ ናይ ከም ቭየት ታን ንውየን ኣብ ኒው ዮርክ 92Yን ሙሓመድ ኣል ከርድ ኣብ ናይ ሼርሞንት ዩኒቨርሲቲን ዝኣመሰሉ ናይ ደረሰቲ ናይ ንባብ ፕሮግራም ምስራዝ ይኹን ናይ ዴቭድ ቫላስኮ ኣሰናዲ መጽሄት ኣርትፎሪም ካብ ስራሕ ምስጓግ፡ ምዕራባውያን ናይ ስነጽሑፍን ሕትመትን ትካላት ኣብ ጉዳይ ፍልስጤም ኣፎም ንዝኸፈቱ ጸሓፍቲ ብምቅጻዕን ኣፍ ብምዕባስን ምስ ናይ እስራኤልን ናይ ኣመሪካን ፖለቲካውን ቁጠባውን ረብሓታት ዘለዎም ዓሚቕ ምትእስሳር የጋልጽ።

ብደረጃ ኮርፐሬሽን ይኹን ብግሊ ዝነጥፉ ኩሎም ኣካላት ሕትመት ኮይኖም ፍርሒ፡ ስቅታ ወይ ተሓባባርነት ምስ ጉብጣ እስራኤልን ሃጻያውያን ወሃብቲ፡ መወልቲ፡ መንግስታትን ዘበገሶ ንከምዚ ዓይነት ምድቋስ ዘፍቅዱን ዘተባብዑን ንኹንን። ኣብ ልዕሊ ጸሓፍቲ ዝወርድ ቁጽጽር ይኹን ሳንሱር ንኹንን። ኣብ ልዕሊ ወንነቲን ሰራሕተኛታትን ቤት መሸጣ መጻሕፍቲ ዝወርድ ግፍዕን ድንደናን ከምኡውን ኣብ ልዕሊ ሰራሕተኛታት ሕትመት ኣብ ጎድኒ ፍልስጤምያውያን ኣንጻር ሃጻየነት፡ ጽዮናውነት፡ ሰፋሪ-መግዛእትነትን ደው ብምባሎም ንዝወርዶም ምፍርራሕ ንኹንን። ሕትመት ንዓና ምስትምቃር ናጽነት፡ መግለጺ ባህልን፡ እምቢታን እዩ። ከም ኣሕተምቲ ንፍልስጤምያዊ ፈጠራውን ነቕፌታውን ድምጽታትን ከምኡውን ንኩሎም ኣብ ጎድኖም ኣንጻር ሃጻያውነት፡ ጽዮናውነት፡ ሰፋሪ-መግዛእትነትን ደው ዝብሉ ባይታ ክንፈጥር ውፋያት ኢና። ንሓርነት ፍልስጤም ዝጽውዑ ስራሓት ብዘይ ተጸባእነት ክንሓትም፡ ክነሰናድእ፡ ክንዝርግሕ፡ ክንካታዕን ዘለና መሰል ንክላኸል። ተራና ኣብዚ ተቃውሞ እዚ ምዃኑ ንፈልጥ። ምዕባስ ድምጽታት ፍልስጤምያውያን ደረሰትን ጸሓፍትን ፍርሒ ኣብ ልዕሊ ፍልስጤምያዊ ሰነጥብባዊ ተቃውሞ ከምዝውስኽ ይገብር ከምኡውን ኣብ ምጽናት ዓሌት ፍልስጤምያውያንን ምስራቕ መሬቶምን ተራ የበርክት። እቲ ብድሕሪ ኩሉ ደብዳቤ፡ ዕንወት፡ መጭወይቲ፡ ምስቃይ ፍልስጤምያውያን እሱራት ዝርከብ ፍርሒን ንፍልስጤምያዊ ኣርካይቭ ኣብ ትሕቲ ቁጽጽር እስራኤል ዘትሕዝ

ፍርሒን ሓደ እየም።። ጸሓፊ ቻላን ካነፋኒ ከም ዝበሉ ‘ጉዳይ ፍልስጤም ጉዳይ ፍልስጤምያውን ጥራይ ኣይኮነን፡ ጉዳይ ኩሉ ሰውራዊ እዩ’ ኩላትና ነጻ ከይኮንና ወላሓደ ካባና ነጻ ከም ዘይከውን የዘኻኸረና።

ኣብ ጎኒ ፍልስጤምያውያን ደው ኢልና ናብ ሓድሻ ዘመነ ጸረ-መግዛእታዊ ተቃዋምነት ንስጉመሉ ግዜ ሕጂ እዩ። ንሕድገታት ስምምዕ ኣስሎን ምስ ጽዮናዊ ስርዓት ዘሎ ምትእስሳር ንብሩነት ምሃብን ዝነጽግ ዘመን። እዋኑ ኩሎም ኣንጻር ሰፋሪ-መግዛእታዊ ስርዓታት ኣብ ታሪኽ ዝተመዝገቡ ዓወታት ንዝክረሉን ንድግፊሉን እዋን እዩ። ከም ንኣልጀርያ ካብ መግዛእቲ ፈረንሳ ዘናገፈ ተቃውሞ። እዋኑ ደገፍና ንሓርነት ፍልስጤም ካብ እስራኤልን ናይ ሕ.መ.ን ኤውሮጳን ደገፍታን ነበርትዓሉ እዋን እዩ። ንምፍርራሕ፡ መድቆስቲ፡ ፍርሒን ጎነጽን ዝነጽግ ሓባራዊ ደገፍ ንሃንጻሉ ግዜ ሕጂ እዩ።

ንኩሎም ኣብ ዝተፈላልዩ ጽፍሒ ኢንዱስትሪ ሕትመት ዝሰርሑ ብጾትና፡ መሓዙትናን መሳርሕትናን ነዚ ደብዳቤ ክፍርሙን ነዘም ዝስዕቡ ጠለባት ክድግፉን ንጽውዕ፡

- ምጽናት ዓሌት ደው ክብልን ኩሉ ኣንጻር ኣብ ቻዛ፡ ዌስት ባንክ፡ መላእ ታሪኻዊት ፍልስጤምን ደያስፖራን ዝቅመጡ ፍልስጤምያውያን ዝካየዱ ጎነጽ ደው ክብል
- ንእስራኤልን መሻርኽታን ብዝፈጸምዎ ገበናት ኩናት ተሓተትቲ ምግባር
- ህዝቢ ፍልስጤም ዝሓቶ ናጽነት፡ ተቃዋምነት፡ ናይ ምምላስን መሰል ምርግጋጽ
- ኣንጻር ስርዓት ኢፓርታይድ እስራኤል ዝካየድ ናይ ቦይኮት፡ ምስሓብ ወፍሪ፡ እገዳታትን ምንቅስቃስ ጸውዒት ምጽዳቅ
- ፍልስጤምያውን ኣብ መጻኢ ኣብ መላእ ዓለም ኣብ ዝካየዱ ምርኢት መጻሕፍታትን ፌስቲቫላትን ድምጺ ምኽይዕበስ ምርግጋጽ፡ ኣብ ክንድዚ ብክብሪ ተዓዲሞም ታሪኽም ከም ዘካፍሉ ምግባር
- ኢንዱስትሪ ሕትመት ሓቀኛ መስርሕ ምስትምሃርን ሓሳብካ ብነጻ ምግላጽን ዝሰላሰሉ ባይታ ንክኸውን ምስራሕ
- ከም ኣሕተምቲ መጠን ንፍልስጤምያዊ ድምጺን ንኩሎም ኣንጻር ናይ ኩናት መሳርሒ ደው ዝብሉን ባይታ ክንፈጥር ውፋያት ኢና

ኣሕተምቲ ንፍልስጤም ናይ ኣሕተምቲን ከምኡውን ናይ ኣብ መላእ ዓለም ኣብ ኢንዱስትሪ ሕትመት ዝነጥፉ ኮይኖም ኣብ ጎድኒ ፍትሒ፡ ናጽነት ሓሳባትካ ምግላጽ ከምኡውን ሓይሊ ጽሑፍ ቃል ደው ዝብሉ ዓለምለኸዊ ምትእኽኻብ እዩ። ምሉእ መግለጺ ድጋፍና ብ [English](#), [en Français](#), [en Català](#), [dalam bahasa Indonesia](#), [بالعربية](#), [اردو میں](#), [中文](#), ከምኡውን [Στα ελληνικά](#) ክንበብ ይከኣል። ካልኣት ቋንቋታት ኣብ ቀረባ ግዜ ዝውሰኹ ኣለው።